

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3185/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 424. § (1) bekezdésének „kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt” szövegrésze és a Kúria Bfv.II.1738/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Biczó László, 1027 Budapest, Frankel Leó út 9., félemelet 30.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Fővárosi Törvényszék 15.B.1337/2014/35. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.190/2015/34. számú végzése, valamint a Kúria Bfv. II.1738/2016/9. számú végzése, továbbá a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 424. § (1) bekezdése „kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt” szövegrésze alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozót mint az alapul fekvő büntetőeljárás I. rendű vádlottját a Fővárosi Törvényszék költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont] bűnösnek találta és négy év börtönbüntetésre, közügyektől eltiltásra és vagyonelkobzásra ítélte. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a Kúria pedig Bfv.II.1738/2016/9. számú végzésével a jogerős döntést hatályában fenntartotta.
- [4] 2.2. Az indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, mert a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el. Érvelése szerint a támadott bírói döntésekben nem került rögzítésre, hogy milyen térben és időben pontosan körülírható magatartással követte el a bűncselekményt.
- [5] Az indítványozó előadta, hogy mivel sem a vádban, sem a bírósági határozatokban nem szerepelt konkrét elkövetési cselekmény, így ezek hiányában védekezni sem volt módja, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott védelemhez való jogának sérelmét idézte elő.
- [6] Az indítványozó a Kúria döntésével szemben különösen azt sérelmezi, hogy – bár részletesen foglalkozik a törvényes vád kérdéskörével – nem találta megalapozottnak az erre vonatkozó aggályait és „formálisan és látszólag a törvényes vádra kíván érvelni, valójában a bűnösségre érvel.”
- [7] A panaszos szerint a Kúria végzése téves, iratellenes, hipotetikus bizonyítékokat értékel újra, továbbá az elkövetési magatartás, a felelősség és a büntetés kiszabása tekintetében indokolása ellentmondásos és hiányos. A végzéssel szemben megfogalmazott kritikákból az indítványozó ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét vezette le.
- [8] A fentiekben leírtakon túl az indítványozó úgy ítélte meg, hogy a hivatkozott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát, a B) cikk (1) bekezdését, a T) cikk (3) bekezdését, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdését és 14. cikkét.
- [9] 2.3. Az indítványozó a Be. 424. § (1) bekezdését az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdései alapján tartotta alaptörvény-ellenesnek.

- [10] Álláspontja szerint a rendelkezés a terhelt rovására egyoldalú, indokolatlan és szükségtelen előnyt biztosít a vádhatóság számára, megsértve ezzel a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Érvéle alapján a rendelkezés a terhelt verbális és egyéb metakommunikatív elemeken is alapuló védekezési lehetőségeit indokolatlanul leszűkíti és a védelemnek „esélye sincs arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tisztességes eljárást biztosító közvetlenség elvét alapul vevő nyilvános ülés tartását kikényszerítse.” Az indítványozó megítélése szerint a rendelkezés ezáltal sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a védelemhez való jogot.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy azoknak az indítvány az alábbiak szerint nem felel meg.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Jelen esetben a Kúria kifogásolt végzését 2017. április 3-án kézbesítették a jogi képviselőnek, aki az alkotmányjogi panasz beadványt 2017. május 30-án személyesen nyújtotta be. Ezért megállapítható, hogy a beadvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően, határidőben érkezett.
- [13] 3.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek csak részben tesz eleget. Az indítványozó beadványában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezéseket [az Abtv. 26. § (1) bekezdését és 27. §-át] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, T) cikk (3) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdés]. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Be. 424. § (1) bekezdése „kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt” szövegrész] és a konkrét bírói döntéseket, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg az érintett jogszabályhely alaptörvényellenességének a megállapítására és megsemmisítésére, valamint a bírói döntések megsemmisítésére.
- [14] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményt azonban az indítvány csak részben teljesíti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a T) cikk (3) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben ugyanis az indítvány alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem tartalmaz. Az indítványozó csupán állította és felsorolta az Alaptörvény ezen rendelkezéseinek a megsértését, de nem határozta meg, hogy a támadott jogszabályhely vagy a kifogásolt bírósági döntés miért ellentétes a megjelölt alaptörvényi rendelkezésekkel, azok sérelmét hogyan idézi elő.
- [15] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjában és az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel és az abban alkalmazott jogszabállyal szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség sincsen számára biztosítva.
- [16] Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszt jogorvoslati lehetőségének a kimerítését követően, rendkívüli jogorvoslati eljárásban született bírósági döntéssel szemben terjesztette elő, az első- és másodfokú döntésekre is kiterjedően. Az alkotmányjogi panasz tehát megfelel az Abtv. 26. § és 27. § e körben előírt feltételeinek.
- [17] 3.4. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a, illetve az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint jogosultnak tekinthető, mivel az alapul fekvő büntetőeljárás I. rendű vádlottja volt, továbbá mivel a kifogásolt jogszabályi rendelkezést a bíróság a felülvizsgálati eljárásban alkalmazta vele szemben. Érintettsége ezért a támadott jogszabályok és bírósági döntések állított alaptörvény-ellenességét érintően egyaránt megállapítható.
- [18] 3.5. Az indítványozó a Kúria Bfv.II.1727/2016/7. számú végzése alaptörvény-ellenességét az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdésével és 14. cikkével összefüggésben is állította. Az indítványozó ezen kifogásai kapcsán az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára az Abtv. 32. § (2) bekezdésben meghatározott indítványozói kör kezdeményezése esetén van lehetőség. Nincs azonban hatásköre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára” {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]}.

- [19] 3.6. Az Abtv. 29. §-a alapján az indítvány befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] 3.7. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben elismert alapvető jogok sérelmeként elsősorban a büntetőügyben ítélező bíróságok jogértelmezésére hivatkozik, amikor a törvényes vád és a vádelv érvényesülését megítélő bírósági álláspontot vonja kétségbe. Megállapítható emellett, hogy az indítványozó e sérelemre a büntetőbírósági eljárás során is hivatkozott és e kifogását a Kúria részletesen vizsgálta. A Kúria döntésének indokolásában cáfolta azt a védői (indítványozói) állítást, hogy sem a vádból, sem a tényállásból nem derül ki, hogy a terhelt milyen megtevesztő, a világban megjelenő magatartást, hol, és milyen körülmények között valósított meg.
- [21] Az Alkotmánybíróság értékelése szerint az alkotmányjogi panasz tartalmát tekintve ismételt e bírósági jogértelmezés helytállóságát vonja kétségbe. Bár a vád törvényessége valóban szoros összefüggésben áll az Alaptörvény XXVIII. cikkében elismert garanciarendszerrel, az Alkotmánybíróság emlékeztetve a 3062/2013. (II. 28.) AB végzésében kifejtett álláspontjára ehelyütt jegyzi meg, hogy az egyes bűncselekmények tényállási elemeinek pontosságára és részletességére vonatkozó előírások vagy az e körben kialakított bírósági gyakorlat megítélése már az alkotmányossági mércén kívül eső olyan büntetőjogi szakkérdés, amelynek vitatása nem ad okot az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi eljárására (Indokolás [9]–[10]). Emellett az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság tényállás-megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az ügyben eljáró bíróság által elfogadott bizonyítékok mérlegelésének és jogértelmezésének illetlen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelt jogot nem sért {lásd: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}. Figyelemmel a Kúria részletesen kifejtett álláspontjára is, az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panaszban előadott kifogások az eljáró büntetőbíróságok jogértelmezésének helytállóságát, illetve a bizonyítékok okszerű mérlegelését vitatják, és ezért nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely a támadott bírói döntést érdemben befolyásolhatta. Az Alkotmánybíróság tehát az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályokat e vonatkozásban nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [22] 3.8. A kifogások másik része kapcsán az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy azok büntető eljárásjogi és nem alapjogi összefüggésben értékelhetők. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban lényegében az eljáró bíróságok által elkövetett eljárási szabályszegésekről számolt be. Ezek a kifogások alapul szolgálhatnak eljárásjogi sérelem megállapításához, de alapjogi szempontból még egymást erősítve sem értékelhetők olyan jelentőségűnek, hogy az Alkotmánybíróság érdemi eljárását indokolttá tették volna. Nem vetettek fel ezért alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét sem alapozták meg.
- [23] 3.9. Az indítványozó a Be. 424. § (1) bekezdésének a szövegrészét az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdései alapján tartotta alaptörvény-ellenesnek. Az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemei kapcsán rámutat: az indítvány rögzíti az indítványozó álláspontját a jogszabályi rendelkezés által megvalósított indokolatlan különbségtételről, azt azonban nem mutatja be, hogy az ügyész és a terhelt indítványának a megkülönböztetése miért indokolatlan, az eltérő kezelés miért lenne alkotmányjogilag aggályos. Ennek következtében az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemeit sem tekintette olyannak, amelyek alapvető alkotmányjogi kérdést vetnének fel, vagy amelyek a bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenességre utalnának, ezért érdemi vizsgálatuknak nem látta indokát {lásd hasonlóan: 3087/2018. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [42]}.

- [24] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján összességében arra a megállapításra jutott, hogy az egyetlen elemében sem felel meg az alkotmányjogi panaszokkal szemben a befogadhatóság körében támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1401/2017.

• • •